

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Palestrina, knez glasbe.

Dne 2. februarja t. l. preteklo je 300 let, odkar je Giovanni Pierluigi da Palestrina zamenil časno življenje z večnim. Osem dni prej, dne 26. jan. zbolel, umrl je na Svečnico v naročji svojega svetega prijatelja, Filipa Nerija. Proti jutru tega dne, kojega večera ni imel več dočakati, izrekel je željo, „naj bi ta praznik letos v nebesih obhajal“. In ko je solnce zadnje žarke na večno mesto razlivalo, stala je duša njegova pred Bogom ter poslušala čiste zvoke pesmi nebeške. Truplo njegovo jo bilo položeno k večnemu počitku pred altarjem sv. apostolov Simona in Jude v cerkvi sv. Petra, na rakev njegovo pa so mu vklesali besede: *Musicae princeps*, knez glasbe.

Danes, čez tri sto let, stojimo v duhu ob rakvi, katera nosi ta kratki, toda pomenljivi napis. Marsikaj se je tu spremenilo, odkar se je zaprla nad mojstrom glasbe. Prvaki in velikaši, katerim je bil Palestrina svoje skladbe posvetil, so pozabljeni. Dà, celo umetnost, katero ima Palestrina za svojo slavo zahvaliti, je, rekel bi, postala drugačna. Saj nobena umetniška stroka, ki se ponaša z imenom renaissance, nima tolikega prevrata, kakor glasba. Da molčim o glasbenih diletantih, — smem reči, dà celo taki, kateri se posebej bavijo s proučenjem Palestrine, morajo priznati, da jim je njegov duh še kolikor toliko tuj, ali pa, da jih je stalo mnogo truda, predno so ga razumeli. To pa radi tega, ker je naša glasba v svojem razvitku po drugih potih hodila, odkar so Palestrini na rakev zapisali častno ime „*Musicae princeps*“. In vendar je še zdaj Palestrin-ovo ime mogočno v kraljestvu glasbe. Kdo ne vé, ako čuje „Palestrina“, da je to ime prvaka glasbenikov? Dà, slava tega imena je toliko bliščeča, da pred njo brezštevne zvezde glasbenega obnebja otemné; njegov glas tako čudovit, da navadni svet podobo Palestrine, naslikano v zgodovini, med legende stavi.

Tudi gledé moderne glasbe ostane resnična beseda, ki jo je Asola še dve leti pred smrtjo našega mojstra govoril: „Kakor se reke po svoji naravi stekajo v morje, občno mater vseh vodã, tako se tudi vsi, kateri se z glasbo pečajo, zatekajo k Tebi, kot oceanu te umetnosti; zato ga pa tudi na vesoljnem svetu ni glasbenika, da bi te ne častil ter se nate ne oziral.“*) Naj

*) Proske, *Musica divina*, vvod p. LIX.

je tudi moderna glasba svoja čudna pota hodila, tradicionalnih vezi vendar ni mogla streti; stara umetnost je sicer morala veliko trpeti od svoje izneverjene hčere, a umrla vendar ni. Polifonija, koje najplemenitejši in največji zastopnik je Palestrina, še živi, dasi tudi v pisani obleki moderne harmonije. Kje neki, vprašam, so se učili veliki skladatelji novejšje dobe svojih oblik? Kje drugod kot v šoli „strogega stavka“ pri pevcu iz Prenest, pri mojstru čistega skladanja. Dà, Bach, Beethoven, Wagner — učili so se od Palestrine. — Vendar pa to še ni vse, kar naj si zapomnimo o Palestrini za sedanost in bodočnost, da je bil že z občnega muzikalnega stališča „knez glasbe“. Ne, če si podoba njegovo pred duševne oči postavimo, vidimo na nji znak, kateri v prvi vrsti vzbuja v nas največje občudovanje in češčenje: Palestrina je cerkveni skladatelj, in cerkvena glasba mu je ovila glavo z nevenljivim vencem. Palestrina je bil stvarnik onega popolnega glasbenega zloga, katerega je sv. cerkev za svojo liturgijo vsprejela, potrdila in svojemu lastnemu petju, gregorijanskemu koralu, če tudi ne enačila, pa vendar za svoje dete ga spoznala.

Odkod pa je jemal Palestrina ona sredstva ter je uporabljal, da je postal nedosegljiv vzor, knez glasbe? — Ne govorim o tem, da se je posluževal vseh kontrapunktičnih oblik, najnežnejših finosti stare inozemske menzure, da je vodil glasove najnaravnejše skozi največje zaplete tèm in kontratèm, kanona in imitacije i. dr.: — ne, bodisi to še tako občudovanja vredno, vse je le okvir za Palestrinino umetelnost. Marveč duh, nenavadni duh je, kateri oživlja vse te oblike in jim daje večno mladost. Palestrinina glasba prešinja dušo in srce; vedno je globokoumna, a ne suhoparno-umetna — kakor jo obrekuje lahkoživni svet. Dà, globoka je, kakor morje, temna in vendar prozorna, skrivnostna je in prav zato vedno polna nove krasote.

Tega velikanskega genija pa je vodilo po poti, koje si je bil izbral, bogato znanje in temeljito razumevanje skrivnosti cerkvene liturgije. Za liturgijo delati bilo je Palestrini njegov najvišji, njegov edini namen. On je služil liturgiji in nasprotno je liturgija navduševala njega. Dà, liturgični duh ga je tako prešinjäl pri njegovem skladanju, da kdor duha katoliške službe božje ne pozna, tudi Palestrine in njegovih umotvorov razumeti ne more. Ni ga liturgičnega teksta, da bi ga ne bil Palestrina vglasbil; in vendar se loči drug od drugega po svoji posebnosti: drugačna je maša, drugačen je himnus, zopet drugačen je psalm in drugačen je motet. Res je sicer, da so tudi drugi skladatelji krasne umotvore za katoliško liturgijo zlagali; a nijeden s toliko pobožnostjo, nijeden s toliko spretnostjo. Kot skladatelj sploh je že Palestrina „knez“ med brati: kot cerkveni skladatelj je še več — kajti takemu se drugi niti ne dajo primerjati, ker nijednega niso tako popolnoma prešinjale skrivnosti sv. liturgije, kakor njega. In ako še v poštev vzamemo njegovo čudovito plodovitost, smemo ga imenovati kralja glasbenih genijev.

Tak torej stoji pred nami Giovanni Pierluigi da Palestrina, pravi *musicæ princeps*, knez glasbe. In kakor je bil reformator glasbe za svoj čas, tako je postal reformator cerkvene glasbe v naši dobi. Saj je ravno proučevanje njegovih skladb dalo povod gibanju, da se boljša skoro po vsem katoliškem svetu pokvarjena cerkvena glasba. Naj bi torej z veseljem in hva-

ležnostjo obhajali tristoletnico Palestrinino povsod, kjer se obhaja katoliška liturgija. Stopimo s trdno nado in neomahljivo srčnostjo v četrto stoletje: saj je neumrljivi duh Palestrinin tudi nas Cecilijance oživel. A glejmo, da njegovih skladb ne bodemo le na papirji občudovali, marveč izvajali po naših cerkvah!

O gojenju gregorijanskega koral.

Bravši naslov tega članka, morda šobo napneš in porečeš: „No, zopet koral, nič kot koral!“ — A prav lepo te prosim, dragi moj, potrpi in preberi ves članek do konca; potem šele izreci svojo sodbo, katera, kakor se trdno nadejam, ne bode nemila članku niti meni. Res, da je C. Gl. že mnogo pisal o koralu in še zadnji list je bil prinesel o njem „prijateljski list“, kateri, dasi kratek, je bil jedrnat in me je tako zanimal, da sem tudi jaz sklenil, svojemu prepričanju dati nekoliko duška in tako koga navdušiti za boljše gojenje gregorijanskega koral. Saj velja še vedno rek: „Gutta cavat lapidem, — sed saepe cadendo“. Oprosti torej in beri! — Ako pogledamo pravila „Cecil. društva“, vidimo, da ono gledé svojega namena narprej svojo skrb obrača „na gregorijansko koralno petje“.

Tu je zlasti pomienljivo, da stoji gojenje gregorijanskega koral na prvem mestu. Pa je tudi popolnem razumljivo; kajti pri društvu, katero hoče „cerkv. glasbo pospeševati v smislu ter duhu sv. cerkve, na podlagi cerkv. določb in ukazov“, mora biti ono petje v prvi vrsti, ki se po vsi pravici imenuje *cautus vere et proprie ecclesiasticus*, t. j. cerkveno petje v resničnem in pravem smislu. Toda dobro moramo pomisliti, da še ne zadostuje, ako to pravo liturgično petje, petje naše sv. cerkve, le teoretično na prvem mestu stoji; ne! cerkv. pevski zbor, kateri hoče to ime v resnici zaslužiti, mora tudi praktično koral na prvo mesto postaviti. Ali z drugimi besedami:

A) Tekom cerkvenega leta mora se pri liturgični službi božji več koral peti, nego druge glasbe.

B) Narprej je treba za to skrbeti, da se koral dobro, dà, vzorno prepeva.

K A). Dolga vrsta vzrokov bi se dalo navesti v dokaz, da mora cerkv. zbor, ako svojo nalogo prav razume, tekom cerkv. leta več koral peti, kakor skladb kake druge vrste. Se vé, da kar tu že kar narprej izključimo vsako glasbo, katera zasluži priimek „necerkvena“ ali „protiliturgična“. In tudi še potem trdim, da mora pravi cerkv. zbor več koral popevati, nego druge, t. j. cerkveno-pravilne glasbe. Mnogi to potrjujoči vzroki se dajo ob kratkem tako izreči:

a) Koral je najboljša liturgična glasba in

b) koral je oficijelno cerkveno petje.

a) Koral je najboljša liturgična glasba. Naj dokažem ta stavek s kratkimi besedami. — Naš predmet je tu v prvi vrsti liturgično petje, ker je liturgični službi božji namenjen koral; zato se imenuje tudi po vsi pravici pravo liturgično petje. Opravila službe božje, za katere tu gre, so posebno ali navadno slovesna (peta) maša, slovesne večernice in

komplet. (Večernice in komplet so pri nas — rekel bi — le izjema). Pri teh sv. opravilih je koralno petje neogibno potreben del, tako, da so pri altarlji službujoče osebe (mašnik, dijakon i. dr.) s pevskim zborom tudi v glasbenem oziru v vedni vzajemnosti. Tako n. pr. zapoje mašnik „*Gloria in excelsis Deo*“, zbor pa nadaljuje „*Et in terra pax*“ etc. ali: mašnik konča predglasje s „*sine fine dicentes*:“ zbor nadaljuje: „*Sanctus*“ etc. V ti tesni zvezi mašnikovega in zborovega petja tiči zlasti oni vzrok, radi katerega moramo koral imenovati najboljše liturgično petje. Kajti mašniku je najstrožje zaukazano, da mora svoje pesmi peti v gregorijanskem koralu; on ne sme rabiti nobene druge melodije. O tem mi daljše ni treba govoriti; pa saj tudi ni znano (naj se je tudi sicer v liturgično-glasbenem oziru pravzlo grešilo), da bi bil kak mašnik nalašč druge melodije pel, nego koralne. Če tedaj zbor, kateri mora nadaljevati od mašnika pričete tekste, ta nadaljevanja po istem pevskem načinu popeva, potem je tudi gotova kolikor le mogoča edinstvo, t. j. ona edinstvo, kakoršne noben drugi pevski način dati ne more.

Nikdo pa ne more dvomiti, da je taka edinstvo pri liturgičnih opravilih jako vredna naših željâ. Razven tega, kar sem že povedal, potrjuje resnico še naslednje: Liturgično službo božjo smemo brez pomisleka smatrati za popolni umotvor. V vsakem umotvoru pa je med najpotrebnejšimi lastnostmi — edinstvo. In ako se v kakem umotvoru kaj tacega nahaja, kar umetniški edinstvu nasprotuje, tedaj moti to vedno in mu zamore celò vso umetniško vrednost uničiti. Enako tudi pri naši stvari. Ako se pri liturgičnem petju kaj tacega nahaja, kar omenjeni edinstvu nasprotuje, potem tudi ni več liturgično, ker je umetnosti nasprotno. Čem bolje pa se one edinstvu držimo, tem primernejša je glasba svojemu smotru. Edinstvo v najvišji meri učiniti pa more edino gregorijansko petje; zato je pa tudi ono, t. j. koral, najboljša liturgična glasba.*)

Druge vzroke v dokaz tega stavka le ob kratkem omenjam: Koral se loči, se bistveno loči od naše posvetne glasbe, kakor noben drug pevski način; on pripušča tekstu njegovo popolno pravo in vedno moram povdarjati, da so sveti teksti glavna stvar. Dalje je koral dovršen umotvor; in niti za trenutek se ne pomišljam reči, da je gregorijansko petje v svoji celoti za našo liturgijo tudi z umetniškega stališča na veliko višji stopnji, nego vsa polifonna glasba skup.

Tudi moraš pripoznati, da prav s koralnim petjem, in sicer edino z njim moremo dospeti, kolikor mogoče, do občne udeležbe naroda pri liturgičnem petju. Ako hočeš, pevovodja, ravnati se po opominu pomožnega škofa dr. Fischer-ja v priliki cecilijanskega zborovanja l. 1891 v Köln-u, opomina namreč, naj bi se gledalo na to, da se tudi narod, kolikor mogoče, udeležuje priprostejših liturgičnih pesem n. pr. „*Ordinaria Missae*;“ — bodeš mogel le tedaj to zvršiti, ako prepevaš koral. Konečno bodo peveci mogli svete tekste prav gotovo veliko lažje moliti, ako je pojo po koralnih me-

*) Da ne bode kdo napačno razumel, pristavim še: Res, da celo neliturgična glasba bistva liturgične slovesne maše uničiti ne more, vendar pa ga pači v umetniškem oziru po strani, katera je za njeno zunanje obhajanje jako važna.

lodijah, kakor pa, če predavajo umetne polifonne skladbe: Da se pa sv. teksti morajo moliti, tega pač nikdo ne more zanikati. Če je toraj koral najboljša liturgična glasba, je tudi naravna posledica ta, da mora vsak liturgični pevski zbor pred vsem in zlasti prav to petje gojiti. Za to govori pa še ta vzrok, da

b) je koral oficijelno petje sv. cerkve. — Neovrgljiv dokaz za notranjo moč in živetnost in tedaj tudi za visoko vrednost gregorijanskega korala je zgodovina njegova. Kakor znano, je koral dobil svoj priimek po sv. papeži Gregoriji I., kateri je umrl l. 604.

Med 7. in 19. stoletjem nahajamo pravečo revolucijo na glasbenem polju. Tudi cerkvena glasba se je udeleževala teh sprememb, in vendar — iz vseh teh neviht rešilo se je Gregorijevo petje, koral; dà — kar je še imenitnejše — on je ostal oficijelno petje sv. cerkve, kakor je bil preje. Možje, kakor n. pr. Josquin des Prés, Isaak, Palestrina in Orlando — da samo te navedem — so stvarjali gledé resnobne, dostojne, vzvišeno-nabožne glasbe gotovo velikanske reči; njihove skladbe, zlasti one velikana Italijana zadobile so — rekel bi — častno meščanstvo v liturgiji. Toda postavljajmo njih umotvore visoko, kakor nam drago: toliko visoko, kakor koral, se nikdar niso povzpeli; on, edini on je in ostane petje sv. cerkve. Le koral nam pódaja cerkev oficijelno v roke in zato sem primoran reči: Cerkv. pevski zbor, kateri ne stavi tega pravega cerkvenega in liturgičnega petja povsod in vselej nad vsako drugo glasbo, ne pozna svoje naloge niti svojega stališča. Cerkev sama vsaj najbolje vé, katera vrsta glasbe da je najprimernejša za njeno liturgijo. Cerkev čuje s sveto skrbjo nad svojo liturgijo v vsakem obziru, gledé tekstov, obredov, sv. posod, oblačil i. t. d. Če nam tedaj tudi svojo glasbo, „*musica sacra*“ za svojo liturgijo daje, potem mora le-ta za nas tudi merodajna biti; in napačno delamo, ako jo zanemarjamo ter v kol postavljamo, ali pa, ako ji povsem prvega mesta ne pustimo.

K B). Koral se mora dobro, dà, vzorno popevati.

To je druga tirjatev, obsegajoča stavek, da mora koral tudi praktično na prvem mestu biti.

Gledal bodem, da to točko hitro obdelam; saj sem morda potrpežljivost tvojo, dragi bralec, že doslej preveč poskušal. Pa še enkrat prosim: Oprósti in beri do konca! Kajti „česar je sree polno, se izliva v usta (ozir. v pero)*. Jasno je kot beli dan, da se moramo truditi, za liturgično službo božjo na vse strani najboljše porabiti. Prav ta služba božja, zlasti slovesna sv. masa je najkrasnejši izraz našega bogočastja; à pozabiti ne smemo, da moramo z udeležbo pri službi božji pred vsem Boga povelicéevati. Boga pa ne povelicujemo po svojem subjektivnem okusu, ampak med onimi mejami, katere nam liturgija in liturgične določbe sv. cerkve stavijo. Kar se toraj pri liturgični službi božji rabi: ne smé biti na noben način nevredno Boga in sv. liturgije. Sém spadajo oblačila, sv. posode, altar in njegova olepšava i. t. d. In veliko veselje je opazovati, kako se na vseh straneh razodeva sveto tekmovanje, da se hiše božje in kar k službi božji spada v umetniški obliki preskrbi in olepša. Tu pripomorejo v enaki meri tako zvane tri obrazovne umetelnosti: stavbarstvo, kiparstvo in slikarstvo. Pri službi božji

pa zavzemajo tri slovesne umetelnosti veliko višjo stopnjo: pesništvo (sv. teksti), glasba (sv. petje) in prikazujoča umetnost (sv. obredi). Sv. tekste vročila nam je cerkev prav tako, kakor sv. obrede, in sveta dolžnost je vsih sodelavcev, tekste lepo in pobožno izražati, kakor tudi obrede spoštljivo in dostojno izvajati. Popolnem enakopravna — ne več in ne manje — je sv. glasba. Tu pa se samo ob sebi razume, da se mora ona skupnemu dejanju vseskozi prililiti; kajti ona je, kakor znano neizogiben del slovesne liturgije. (Konec prih.)

D o p i s i.

Od kranjsko-goriške meje. Dne 5 febr. t. l. bil je k večnemu počitku položen č. g. Francišek Pipan, duhovni pastir v Jagerščah. V cvetji življenja, dopolnivega 33. leto svoje dobe, pograbila ga je neusmiljena smrt in izročila ga hladnemu krilu črne zemlje. Devet goriških in dva kranjska sobrata spremila sta blazega pokojnika, kateremu je bil Bog dal dobro pevsko grlo, do prezgodnje gomile. Naj v miru počiva!

Dasi stojé Jageršče visoke gori v planinah, v skalnem sedlu, kjer ne dobiš niti pedi ravne zemlje, in je dohod tje gori silno strm in težaven in terra deserta et in via et montibus obruta, tako da se ne bi motil če bi trdil, da so Jageršče najbolj divje in prosveti najbolj nedostopne izmed vsih duhovnij, kolikor sem jih doslej videl pod zlatim solncem, dasi je cerkev imajoč en sam altar, tako revna, da ji enake v uboštvo ne najdeš kmalu, dasi je sosed od soseda pol ure in še več oddaljen, najdeš ondi gori vendar pevski zbor, kakoršn-ga niti v vsakem mestu nimajo. Slovesna črna sv. maša, katero je popeval preč. g. dekan cerkljanski, vršila se je liturgično pravilno, popolno po cerkvenih pravilih. Orglal je preč. g. župnik J. Kokošar, peli pa so jagerški pevci mašo de Requiem zložil J. Baur op. 1. Glinjivo bilo je videti, kako so pele na desni strani igralne mize precej odrasle pevke, na levi pa pevci, bradati možje, kojim kinča tu in tam že kak srebrn las njih skrbno glavo, s solznimi očmi zadnjo pesem, svojemu dobremu dušnemu pastirju v slovo.

Od kod so ti pevci? Spominjam se, da je bil pred leti tu gori č. g. A. Trepal duhovni oče in on, sam navdušen glasbenik, trudil se je, da vvede pravo, dostojno petje v cerkev; seme, katero je on sejal pred davnimi leti, obneslo se je vrlo dobro; pa tudi nasledniki njegoví skrbeli so vedno za lepoto hiše božje. Jageršče so nam trden, neovrgljiv dokaz, da se vse naredi kjer se hoče, in da se nič ne naredi, kjer se nič noče; zato pa vidimo žalostno dejstvo, da zapuščne planinske vasi nadkriljujejo obljudena mesta, in da se žalibog še dostikrat šopiri na korih, ki imajo bogate dohodke, bogoskrunsko divjaško vpitje, med tem ko odmeva izmed strmih skalnih robov Bogu prijetna, dušo človeško povzdigujoča glasba!

Iz M. mes. dec. — Oprostite mi, da se drznem Vam, kot svojemu učitelju — svoje sedanje razmere opisati.

Kakor znano, preselil sem se v M. Mislił sem, da bodem preustrojil prejšnje prav zapuščeno petje v tako, kakoršno zadostuje pravilom sv. cerkve. Zdelo se mi je, da bode šlo; a — varal sem se. Sicer ne smem reči, da nisem ničesar storil — kar bi bila sramota zame; ali to, kar bi jaz rad, noče se mi posrečiti.

Žalosti me namreč to, da se s peto sv. mašo — če mi je dovoljen izraz — skoro norčujemo. Je li to lepo, da se zahteva peti po nekaterih tukajšnih farnih cerkvah — o podružnicah še ne govorim — izključno le iz „cerkv. orglavca“. Človeka srce boli, če sliši pri peti sv. maši take „jodlerje“. Jaz sem se pa odločil in ljudem povedal, da dokler bodem tukaj, se bode pelo vedno le v cerkvenem duhu.

Kmalu ko sem prišel, slišal sem na svoje uho besede: „Ta pa ne bode znal, saj je še čisto mlad“ Djal pa sem sam pri sebi, „počakajte in slišali bodete“. Kmalu potem smo imeli „Requiem“, pri katerem se mi je v moje veselje ponudila prilika spoznati g.

župnika in ljudstvo. Odločno sem se namenil peti koral ne vprašaje koga, „kaj da bodo ljudje rekli“. Zares, napel sem vse svoje maleukostne moči in kakor sem se učil, pel koralni „Requiem“. — Lahko si mislite, kake misli da so me navdajale ko sem s kora šel; kajti pel se je prvokrat ta „ničredni“ (!), zaničevani koral v tukajšni, zares prav lepo zidani cerkvi.

Vprašal sem potem g. župnika, jim je-li bilo všeč? — na kar so mi odgovorili, da niso mislili, da je koral tako veličastno petje. Kaj pa ljudstvo? Ono je pa reklo — ne da bi se hvalil — da so se nekateri jokali in da skoro niso mogli moliti samga pobožnega veselja. Mislite si tudi moje veselje! Dejal sem sam pri sebi: To je že še dokaj dobro ljudstvo. Iz tega lahko sklepamo, da se ljudstvo, ako ima količkaj pojma v cerkv. petju, mora udati. Seveda pride vprašanje, kako se ima peti koral. Ravno tako so bili v velikem tednu ljudje prav zadovoljni z antifonami in drugim koralnim petjem.

Preidem sedaj na figuralno petje. Tudi na tem polju dospel sem — bodi Bogu hvala — do tega, da se poje pravilno in svetemu kraju dostojno. O božiči smo peli P. Angelikove in P. Hugolinove, s katerimi je bilo ljudstvo zelo zadovoljno. V obraz so me pohvalili gospodje in rekli, da še ni bilo dosedaj tako vbranega petja.

Vse to, kar sem navedel, je faktum, katerega sem navedel, ne v svojo hvalo, ampak zato, da se lahko sprevidi, da tudi pri nas bi šlo, ako bi imeli nekateri potrebnih zmožnosti in veselja. Mimo gredé še omenim, da mi je v neki priliki rekel gospod, naj bi po maši naredil „Mein Österreich-Marsch“, na kar sem mu prijazno odgovoril, da rajši službo pustim in grem drugam, kakor da bi mu v cerkvi s tako skladbo ustregel. Ne udajmo se!

Z vsem sem tukaj zadovoljen, le nekaj me teži, in to je, da moram za druge delati, za se pa popolnoma ničesar. Da si zaslužim hrano, moram še drugo delo opravljati, sicer ne shajam. Tega dela je pa silno dosti; še po noči, dostikrat do 11. ure moram pisati. To me žalosti, ker bi rad kaj storil zase in za svoj poklic, pa pri najboljši volji ne morem. Služba mi nese le samo 200 gl., kar je maleukost za tako velik trud.

Z Dolenskega. Z veseljem prebiram dopise v Vašem cenjenem listu, ki nam poročajo o vrlem napredku cerkvenega petja. Kot prijatelj prave cerkvene umetnosti se zanimam povsodi izlasti za cerkveni kor. Prilicno sem se mudil neko adventno nedeljo v Šmarjeti pri Klevežu. S kakim veseljem sem stopal v svetišče božje. Od nekdanj se je tu vže gojil pod izbornim vodstvom spretnega, žalibog prerano umrlega g. nadučitelja Kaligerja pravi cecilijanski duh. Kaj laskavo je o njem poročal sam strokovnjak preč. g. Hugolin. A kaka sprememba! V tako resnem adventnem času je bilo na koru tako živo. Donele so melodije, kakoršne se razlegajo po ljubljanskih ulicah iz ust čevljarskih vajencev. Petje je bilo povoljno in razvidel sem, da so dobre moči in bi se dalo kaj boljšega doseči. Tako so prav pravilno pele vrle pevke „Vi oblaki ga rosite“, a spremljevanje orgel je bilo s takimi varijacijami združeno, da je navzoče vzbujalo bolj k plesu ko pa k hrepenenju po obljubljenem Odrešeniku. Miloval sem mašnika in ljudi, ki so gotovo morali vse žile napeti, da so svojega duha zbrali in povzdignili k Bogu. Po mojem skromnem mnenju bi bilo bolje in v večjo čast božjo, ko bi bilo vse tiho in bi se slišali le pobožni vzdihljeji vernega ljudstva.

Toda naj ostavim svoje pero, te vrstice naj ustrezajo mojemu namenu. Na katoliškem shodu se je omenilo, da se pri nas vse preveč hvali in s tem stvari bi škoduje. Tudi graja je večkrat na mestu in v poboljšanje. Upan, da Vas bodem č. bralci razveselil z boljšim poročilom iz tega kraja, če me zopet pot nanese, vzlasti ker vem da ne manjka zmožnosti ampak le prave, resne volje.

Potnik.

Razne reči.

— V spomin kneza glasbe, G. P. da Palestrina, ki je umrl pred 300 leti, pel je stolniški zbor v Ljubljani dne 2. februarja njegovo „Missa brevis“ in po oficijelnem ofertoriji še njegov „Ave Maria“; introitus, graduale in communio koralno. Drugih sporočil o obhajanju te imenitne obletnice nismo pr-jeli, a nadejamo se, da ljubljanska stolica ni bila osamljena.

— Zanimiva večernica nas čaka dné 1. marcija t. l. Koncertoval bođe namreč v „glasbišči“ (Tonhalle) ljubljanskega filharmoničnega društva zvečer ob 1/2 8. uri sin našega mojstra, pianist g. Anton Foerster ml. iz Lipskega po vsporodu: 1.) Schubert-Liszt: Fantazija „Popotnik“ (Allegro con fuoco, ma non troppo-Adagio-Presto-Allegro) — 2.) Beethoven: 32 variacij v C-moll. — 3.) Chopin: a) balada op. 32; b) nokturno op. 27. št. 2. — 4.) Sapelnikov: a) valček op. 1.; b) danse des elfes op. 3. — 5.) Liszt: a) etuda v F-moll; b) svatbeni spreved in rajanje vil iz Mendelssohnovega „Sen kresne noči“. — Koncertni klavir: Blüthner. — Mladi umetnik je koncertoval po mnogih mestih severne Nemčije in razni časniki ga proslavljajo že zdaj kot nenavadnega večaka na glasoviru ter prorokujejo, da bođe kmalu zavzemał mesto med najslavnejšimi pijanisti. Kar ga že zdaj diči, je poleg izredne ročne spretnosti še posebno to, da izvaja g. Foerster najtežje skladbe tudi z duhom in čutom.

— Izšel je pri Fr. Pustet-u v Regensburgu dr. Fr. X. Haberl-a „Kirchemusikalisches Jahrbuch für 1894.“ — Vsebina knjige je izvrstna, kakor je že navada pri Haberl-ovih delih; in smeli bi jo imenovati „Letopis cerkv.-glasbenih jubilejev l. 1894.“ Obsega 44 strani glasbe in 124 strani teksta v vel. 8°. (Cena 2 marki). I. Missa: „O admirabile commercium“. V vocum auct. I. P. Praenestino (k ti partituri izšli so posamezni glasovi po 15 vin) — II. Spisi: 1.) Cerkv.-glasbena letna kronika, spisal dr. Ant. Walter. 2.) Sv. Volbank. K zgodovini cerkv. glasbe na Nemškem, sp. P. Utto Kornmüller. 3.) O 100. rojstnem dnevu dr. Karola Proske, sp. F. X. H. — 4.) Dr. Witt-a spričevalo o Palestrini in Orlandu, sp. dr. Ant. Walter. 5.) Arhivalni izpiski o dvorni kapeli v Monakovem, sp. K. Walter. — 6.) Analiza Palestrinine maše „O admirabile commercium“, sp. Mih. Haller. 7.) O 50. letu Jos. Bani-j-ve smrti, životopisna črtica, sp. dr. F. X. Haberl. 8.) Sodobna tabela o življenju in delih Palestrine in Orlanda di Lasso, sestavił F. X. Haberl. — III. Razgovori in kritike. — Kupi in beri!

— Francoski časniki še vedno prinašajo drobtinice iz življenja † Gounod-a, n pr. da je l. 1892. pri senatu vložil spomenico ozir. prošnjo, naj bi se vsako leto iz državne blagajnice dajali prispevki v podporo cerkveno-glasbenih šol. češ, „da so one še edini zavodi, v kojih se more še prava pevka umetelnost ohraniti nasproti posvetni glasbi, hčere gizdavosti (vanité). Tudi je Gounod v življenju večkrat željo izrekel, naj bi se mu pri maši zadušnici pel „gregorijanski koral in sicer brez vsega spremljevanja“. Čujte! — Za spominek so mu hvalečni Francozi nabrali že nad 200.000 frankov.

Oglasnik.

Maša „Ora pro nobis“ v spomin 700 let, odkar obstoji fara na Št. Viški Gori, zložil I. Laharnar, organist. Založilo cecilijansko društvo za goriško nadškofijo. Cena lepo natisnjene partiture brez glasov ni naznanjena. Iz letnij znani motiv „ora pro nobis“ je srečno vporabljen v posameznih delih cele maše ne samo v homofoničnih stavkih, ampak tudi v polifoniji, namreč v stavkih „Christe eleison“ — „Gratias“ do „Jesu Christe“ — „Osanna“ — „Benedictus“ — „Dona“. Faktura skladbe je povsodi jasna, nikjer ni nič prisiljenega, glasovi ovijajo drug drugzega jako gladko; cela skladba naredi najprijetniši vtis in mi jo z veseljem kot vzorno priporočamo vsem cerkvenim pevskim zborom ter opozarjamo dirigente, naj ravnajo s 4-polovnim taktom kakor s 4-četrtinskim, da se tempo lepi skladbi na kvar ne zavleče.

Pred stolom tvoje milosti. Deset znanih napevov, ki jih je zložil Mihael Haydn, izdal — kot v spomin stoletnice — za moški čveterospev Ant. Foerster, in sicer so melodije cerkveno popravljene kakor v „Ceciliji“. Note in besede (tudi nemške so pridane) so lepo in razločno natisnjene, tako da pevci lahko pojo iz partiture, katera stane le 20 kr. Prodaja skladatelj A. Foerster (Stolni trg št. 13) ali Katoliška knjigarna.

Današnjemu listu pridana je 2. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.